

De Rechtspraak

Samenvatting Jaarverslag 2007

de Rechtspraak

Colofon

Raad voor de rechtspraak
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag
t 070-361 9723
f 070-361 9715

voorlichting@rechtspraak.nl
www.rechtspraak.nl

Vormgeving
Corps Ontwerpers, Den Haag

Lithografie en druk
OBT Opmeer, Den Haag

Oplage
1500

Uitgave
mei 2008

De Rechtspraak
Samenvatting Jaarverslag 2007

de Rechtspraak

Resultaten Rechtspraak 2007

Dit jaar verschijnt er voor het eerst een samenvatting van het jaarverslag Rechtspraak naast het jaarverslag Rechtspraak 2007 en de uitgave Kengetallen gerechten 2007. De samenvatting geeft in vogelvlucht de belangrijkste resultaten van 2007. Op de laatste pagina zijn enkele zaaks- en personeelscijfers opgenomen.

In december 2006 publiceerde de Commissie Evaluatie Modernisering Rechterlijke Organisatie – beter bekend als de commissie Deetman – het rapport ‘Rechtspraak is kwaliteit’. Het rapport was een evaluatie van de instelling van de Raad voor de rechtspraak en de invoering van integraal management bij de gerechten op 1 januari 2002. De commissie was positief over het nieuwe bestuursmodel, maar oordeelde wel dat de bestuurskracht van de gerechtsbesturen beter kan. De Minister besloot daarop de rechtbank van Lelystad te verzelfstandigen en de rechtbanken van Almelo en Zwolle te fuseren. Omdat dit besluit geen steun kreeg in de Tweede Kamer, overweegt de Minister nu de totale gerechtelijke kaart te herzien. De adviezen van de commissie Deetman zijn verwerkt in de nieuwe meerjarenagenda: de Agenda van de Rechtspraak 2008-2011.

Agenda van de Rechtspraak 2005-2008

De tweede meerjarenagenda – de Agenda van de Rechtspraak 2005-2008 – is daarmee afgesloten. Tijd voor een evaluatie van de vijf hoofddoelstellingen.

1. *De borging van onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit.* De Rechtspraak moet op deze punten voldoen aan de hoogste eisen. Integere rechtspraak is immers een basisvoorwaarde voor het vertrouwen daarin. De borging van integriteit vraagt dan ook meer structurele aandacht. Voor de medewerkers van de gerechten zijn workshops Morele dilemma's georganiseerd. Daarnaast heeft de Rechtspraak gewerkt aan een gedragscode die in 2008 wordt gepubliceerd.
2. *Differentiatie zaaksbehandeling en normering doorlooptijden.* De Rechtspraak wil geschilbeslechting op maat bieden. De commissie Verbreding kantonrechtspraak adviseerde de bovengrens van zaken waarover de kantonrechter uitspraak kan doen te verhogen van 5.000 euro naar 25.000 euro. Hierdoor kunnen burgers in meer zaken naar de rechter stappen zonder dat zij een advocaat hoeven in te schakelen.

Sinds 1 april 2007 kan bij alle gerechten in Nederland worden doorverwezen naar mediation. Het gaat dan zowel om civielrechtelijke als bestuursrechtelijke zaken. Een juridisch geschil kan nu dus bij alle gerechten worden afgedaan op drie manieren: via een rechterlijke uitspraak, schikking of doorverwijzing naar mediation. Ook de doorlooptijden van procedures zijn belangrijk voor de kwaliteit van de rechtspraak. In 2007 zijn scherpe normen gesteld voor de termijn waarbinnen een zaak moet zijn afgehandeld. De gerechten hebben tot en met 2010 de tijd om deze normen te halen. De doorlooptijden bleven in grote lijnen gelijk, maar werden hier en daar flink korter.

3. *Bevorderen van motivering en rechtseenheid.* Verschillende uitspraken in vergelijkbare zaken kunnen het vertrouwen in de rechtspraak schaden. Voor zover de onafhankelijkheid van de rechter dit toelaat, moet de rechtseenheid dan ook worden bevorderd. Zo heeft de strafsector in 2007 opnieuw voor een aantal delicten oriëntatiepunten vastgesteld. De Rechtspraak heeft hard gewerkt om ook de procedures van de gerechten beter op elkaar af te stemmen, onder meer door het standaardiseren van werkprocessen en documenten.
4. *Specialisatie door concentratie.* Waar de advocatuur en het OM zich steeds verder specialiseren, kan de Rechtspraak niet achterblijven. De Rechtspraak wil daartoe specialismen onderbrengen bij bepaalde rechtbanken. Deze specialisatie is nog niet gerealiseerd, maar wel in voorbereiding. De Rechtspraak is betrokken bij de politieke discussie over de herziening van zowel de veiligheids- en politieregio's als de regio's van het Openbaar Ministerie, omdat dit consequenties kan hebben voor de gerechtelijke kaart van Nederland.
5. *Vergroten transparantie.* De Rechtspraak zet sinds een paar jaar in op actieve voorlichting. Sinds 2007 voert de Rechtspraak een klein offensief om jongeren in het voortgezet onderwijs meer kennis over rechtspraak bij te brengen. De jeugdcampagne van de Rechtspraak werd vorig jaar tweede in de strijd om de Galjaardprijs 2007. Dit is een prijs voor de beste communicatieactiviteit van de overheid. In 2007 is gestart met het publiceren van kengetallen per gerecht, bijvoorbeeld op het gebied van doorlooptijden. Mede door al deze activiteiten is de Rechtspraak transparanter geworden.

Internationale samenwerking

Om de uitwisseling van kennis en de samenwerking binnen Europa te ontwikkelen, werd in 2004 het Europees Netwerk van Raden voor de rechtspraak (ENCJ) opgericht. Dit ENCJ groeit steeds verder uit tot de Europese vertegenwoordiging van de nationale rechtspraakorganisaties.

In Turkije hielp de Raad voor de rechtspraak – samen met een Zweedse counterpart – met het opzetten van gerechtshoven. De Nederlandse bijdrage aan dit project werd in 2007 succesvol afgerond: het personeel is opgeleid en de handboeken zijn ontwikkeld. De Turkse hoven gingen op 1 juni 2007 formeel van start, maar zijn nog niet operationeel.

Resultaten

De Rechtspraak kreeg in 2007 onverwacht te maken met een daling van het aantal nieuwe zaken. Gemiddeld was deze daling 2 procent. Het aantal afgehandelde zaken bleef nagenoeg gelijk. Door de lagere instroom was de productie 2 procent lager dan afgesproken met de Minister van Justitie. Daardoor waren er minder inkomsten dan verwacht. De werklust daalde met 1 procent, de kosten stegen met 4 procent. Het productiviteitscijfer was als gevolg daarvan 5 procent lager dan in 2006. Het aantal rechters nam ondanks de gedaalde werklust licht toe. Dat bood ruimte om, zoals voorgenomen, meer te investeren in kwaliteit.

Na afrekening van de minderproductie met het Ministerie van Justitie sloot de Rechtspraak het jaar 2007 af met een verlies van 5,4 miljoen euro: minder dan 1 procent van het budget. Het eigen vermogen van de Rechtspraak nam af tot 35 miljoen euro.

Het aantal afgehandelde zaken was gelijk aan het aantal nieuwe zaken. De doorlooptijden bleven in grote lijnen gelijk, maar werden hier en daar flink korter. Dat gold vooral voor de procedures handelszaken bij de sector civiel, de strafzaken bij de meervoudige kamer en de voorlopige voorzieningen bij de Centrale Raad van Beroep.

Ontwikkelingen per sector

Sector strafrecht

In 2006 publiceerden de Raad voor de rechtspraak en het Landelijk Overleg van Voorzitters van Strafssectoren het plan *In het belang van goede strafrechtspraak*. Dit plan wil de deskundigheid, reflectie en collegiale toetsing bevorderen, meer rechterlijke onderzoeksmogelijkheden geven en strafvonnissen beter motiveren.

Het plan bevat personele, organisatorische en financiële maatregelen. De uitvoering daarvan is in 2007 voortvarend in de gerechten gestart.

De gerechten zijn ook volop bezig met de invoering van Promis, het project dat een meer inzichtelijke motivering van strafvonnissen ondersteunt. Het eindrapport Promis II is aangeboden aan de vaste Kamercommissie van Justitie. Ook is er een invoeringsbundel uitgebracht.

In 2007 trad de wet Stroomlijnen hoger beroep in werking. De rechtbanken hebben hun werkprocessen en automatiseringssystemen hierop aangepast. Via een flyer worden justitiabelen over het nieuwe stelsel van hoger beroep op de hoogte gebracht.

De strafsectoren van rechtbanken en gerechtshoven handelden iets minder (3 procent) zaken af dan in 2006. Bij de rechtbanken kwam dit zowel door een lagere instroom als door een lichte achterstand in de verwerking. De hoven handelden 7 procent minder strafzaken af dan er instroomden. Hierdoor liep de werkvoorraad op. Ondanks de daling in werklust kregen zowel rechtbanken als hoven meer personeel. Daardoor konden rechters en ondersteuning waar nodig meer tijd aan een zaak besteden.

De doorlooptijd van de meervoudige strafzaken daalde in 2007 van 14 naar 12 weken.

Sector Civiel

Sinds vorig jaar houden ook de hoven in 's Hertogenbosch en Leeuwarden in een deel van de zaken direct na het aanbrengen daarvan een comparitie. Dit was al het geval bij het hof in Arnhem en het hof in Den Haag. Vooral bij zaken met een beperkt geldelijk belang leidt dit vaak tot een schikking. De kortere doorlooptijd bespaart beide partijen proceskosten. De hoven houden elkaar op de hoogte van hun ervaringen met het nieuwe systeem.

Jeugdrechters van de civiele sector werken steeds meer samen met die van de strafsector. Dit is een gevolg van het rapport De positionering van de jeugdrechter, dat in 2006 uitkwam. Uit dit rapport bleek dat jeugdrechters onvoldoende op de hoogte waren van beslissingen die de andere sector eerder over een kind nam. Inmiddels wisselen in een aantal gerechten jeugdrechters van beide sectoren elektronisch informatie uit. Bij een aantal gerechten behandelen de familie-

sectoren of -units ook jeugdstrafzaken, leerplichtwetzaken en zaken over bewind en mentorschap. In Arnhem ging een experiment van start waarbij de kinderrechter ondertoezichtstelling-, jeugdstraf- en leerplichtzaken in één 'combizitting' behandelt.

De sectoren civiel van de rechtbanken en de gerechtshoven handelden in 2007 2 procent meer zaken af. Dit is vrijwel gelijk aan de instroom. De voorraad handelszaken in hoger beroep nam duidelijk af en de voorraad familie zaken in hoger beroep nam toe.

De gemiddelde doorlooptijd van handelszaken met verweer in eerste aanleg blijft dalen. In 2006 met 2 en in 2007 met 3 maanden.

Sector kanton

Door een wetswijziging behandelt vanaf 1 mei 2007 de familierechter alle gezagszaken en de kantonrechter alle beschermingsmaatregelen (curatele, mentorschap en bewind). Voor het aanvragen van een beschermingsmaatregel (curatele, mentorschap en bewind) is dus geen advocaat (meer) nodig. Het invullen van een aanvraagformulier, te vinden op rechtspraak.nl, volstaat voor de aanvraag. Voor het toezicht op het beheer zijn werkprocessen en brieven ontwikkeld.

De kantonsectoren handelden in 2007 vrijwel evenveel zaken af als in 2006. Het beeld verschilde nogal per zaakstype; sommige zaakstypen vertoonden groei, andere krimp. Zo steeg het aantal afgehandelde familierechtelijke zaken met dertien procent. De stijging zat vooral in de beheerszaken. Hierbij beslist de rechter over de goederen en financiën van minderjarigen en onder curatele of bewind gestelde meerderjarigen.

Het aantal verzoeken tot ontbinding van de arbeidsovereenkomst daalde met maar liefst 45 procent. Dit cijfer weerspiegelt de gunstige arbeidsmarkt, en heeft ook te maken met een wijziging van de Werkloosheidswet, die het aantal 'afgesproken' ontbindingen heeft doen verlagen.

De productie en de instroom van de kantonsector waren vrijwel in evenwicht. Nog altijd is sprake van zeer korte doorlooptijden. De doorlooptijd van kantonstrafzaken bij overtredingen daalt nog steeds. De duur van de andere kantonprocedures bleef ongeveer gelijk. De ontbindingsprocedures en de overige verzoekschriftprocedures bij het kantongerecht duurden een week langer, maar

hebben nog altijd een korte doorlooptijd van 3 respectievelijk 9 weken.

Sector bestuursrecht

Het Sectorprogramma Bestuur heeft onder andere gewerkt aan het project Digitale Procedure Bestuursrecht. Om ervaring op te doen met deze manier van papierloos werken, startte de rechtbank Rotterdam in 2007 een pilot digitaal dossier. De rechtbank Dordrecht en het College van Beroep voor het bedrijfsleven volgen in 2008. Internet maakt meer mogelijk. Vanaf april 2007 loopt bij de rechtbank Breda een pilot met het indienen van digitaal beroep. In een aantal bestuursrechtelijke zaken - waaronder sociale verzekeringszaken - kan men in beroep gaan via een formulier op een beveiligde website. In 2008 start een proef hiermee bij het Centraal Inschrijfbureau Vreemdelingenzaken bij de rechtbank Haarlem.

De bestuurs- en de civiele sectoren werken aan een landelijke deskundigenindex. De rechtbanken hebben hun deskundigengegevens ingevoerd en aangepast. De deskundigenindex zal in 2008 landelijk worden opengesteld.

De bestuurssectoren willen toe naar (landelijke) standaarddocumenten. In 2007 zijn voor de bodemprocedure bestuur algemeen nieuwe brieven opgesteld. Deze brieven dienen als voorbeeld voor nieuwe brieven bij vreemdelingenzaken, belastingzaken en voorlopige voorzieningen. Deskundigen beoordelen alle concepten op leesbaarheid en stijl.

Ook op andere gebieden kende het bestuursrecht nieuwe ontwikkelingen.

Zo boog de commissie verbetervoorstellen zich over de rol van het vooronderzoek, de bewijswaardering en finale geschillenbeslechting. In december 2007 bracht de commissie hierover advies uit aan de Minister van Justitie.

In verband met het Project omgevingsvergunning is een Leergang omgevingsrecht ontwikkeld voor rechters, stafjuristen, secretarissen en administratief medewerkers. Milieuzaken vereisen een heel eigen deskundigheid. Negen rechtbanken krijgen daarom een gespecialiseerde milieukamer.

Bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven startten vorig jaar drie pilots die een kortere doorlooptijd en verbetering van het delen en vastleggen van kennis moeten bieden. Medewerkers kunnen daardoor nieuw inkomende zaken beter inschatten. De pilots waren succesvol: de werkwijze wordt ingevoerd.

De instroom bij de Centrale Raad van Beroep daalde in 2007 met 3 procent.

Het totaal aantal nieuwe zaken bij de sector bestuur lag 18 procent lager dan in 2006. Door de aantrekkende economie daalde vooral het aantal sociale zekerheidszaken. Ook het aantal nieuwe WOZ-zaken nam sterk af. Dit kan ermee samenhangen dat de waarde van onroerend goed vanaf 2007 jaarlijks wordt bepaald en dus minder snel stijgt tussen twee opeenvolgende waardebeoordelingen. Door de pardonregeling daalde het aantal vreemdelingenzaken met 24 procent. Anders dan bij de zaken in eerste aanleg steeg het aantal belastingzaken in hoger beroep in 2007 juist sterk. Na de invoering van de eerste aanleg bij de rechtbank in 2005 kwam in 2006 de instroom hoger beroepen op gang en was pas medio 2007 'op stoom'.

De sectoren bestuur konden meer zaken afdoen dan er instroomden, omdat de instroom terugliep. Desondanks daalde het aantal afgehandelde zaken. Bij belastingzaken eerste aanleg met 15 procent en bij vreemdelingenzaken met 9 procent en bij reguliere bestuurszaken met 2 procent.

De gemiddelde doorlooptijd van bestuurszaken bij de rechtbanken steeg met drie weken. De duur van de voorlopige voorzieningen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven daalde met drie weken.

Kwaliteit

De Rechtspraak draagt bij aan het instandhouden van de rechtsstaat en aan het vertrouwen van de burger in het recht. Kwaliteit is daarvoor een eerste vereiste. De Rechtspraak investeert daar dan ook nadrukkelijk in. In 2007 formuleerde de Rechtspraak normen voor permanente educatie, het meelesen van enkelvoudige vonnissen, het aandeel meervoudige zittingen, het instructie- en feitenonderzoek, de betere motivering van uitspraken en doorlooptijden. De definities en normen zijn ontwikkeld door de landelijke overleggen van sectorvoorzitters. De normen behoeften in 2007 nog niet gehaald te worden. Voor de normen permanente educatie, meelesen en meervoudige zittingen is de stand van zaken als volgt.

Kwaliteit uit zich ook in kennis en vaardigheden. Permanente educatie vergroot die kennis en vaardigheden. Daarom is het belangrijk dat medewerkers opleidingen volgen. De norm is dat iedere raadsheer, rechter en juridisch medewerker per jaar 30 uur opleiding volgt, naast het bijhou-

den van het vakgebied door jurisprudentieoverleg en vakliteratuur. In 2007 besteedden de gerechten veel aandacht aan permanente educatie. Bij de rechtbanken voldeed ruim de helft van de rechters en juridisch medewerkers aan de norm. Bij de hoven was dat ruim een derde van de raadsheeren en juridisch medewerkers.

De kwaliteit van een enkelvoudige uitspraak kan verbeteren als een collega de uitspraak meeleeft. Dit houdt de rechter scherp en bevordert de onderlinge discussie over kwaliteit. In de meeste zaken wordt de uitspraak al door twee paar ogen bekeken: door de rechter en door een juridisch medewerker. Meelezen komt daar nog bovenop. De norm is dat iedere rechter per maand één zwaardere uitspraak laat meelesen. Beginnende rechters moeten het eerste jaar alle uitspraken laten meelesen.

In sommige sectoren wordt veel meegelezen, in andere minder. Binnen de sector civiel-handel vragen zowel ervaren rechters als beginnende 'sectorstarters' veel feedback. Ruim de helft van de ervaren rechters voldoet aan de norm. Van de uitspraken van beginnende rechters wordt in het eerste jaar de helft meegelezen. Dat ligt anders in de sectoren familie, bestuur en kanton. Van de ervaren rechters laat hier minder dan twintig procent de uitspraak aan een collega lezen. Bij beginnende rechters geldt dat voor tweederde (familie), ruim de helft (bestuur) en een kwart (kanton).

Zaken die voor een goede rechtsbedeling beter meervoudig kunnen worden afgedaan, moeten niet uit efficiencyoverwegingen enkelvoudig worden afgehandeld. De normen voor de afdoening verschillen per sector, maar worden niet altijd gehaald. Voor de sector straf, bijvoorbeeld, ligt de norm op 15 procent, maar wordt in de praktijk maar 10 procent meervoudig behandeld. Bij de sector familie is de norm 5 procent; in de praktijk wordt een 1/2 procent meervoudig afgedaan. De sector bestuur algemeen doet gemiddeld 6 procent meervoudig af bij een norm van 10 procent. Voor Vreemdelingenzaken ten slotte ligt het gemiddelde van 3 procent meervoudige afdoeningen ver onder de norm van 15 procent. Soms geldt ook het omgekeerde. Zo behandelt de sector bestuur rijksbelasting 20 procent van de zaken meervoudig, bij een norm van 15 procent. Bij de gerechtshoven ligt de norm voor de strafsector op 85 procent en het gemiddelde 10 procent lager. De belastingsector kent een gemiddelde score van 75 procent: 15 procent lager dan de norm.

Bijna alle gerechten hebben aanbevelingen over kwaliteit uit het Rapport Visitatie Gerechten in de praktijk gebracht. Het gaat dan bijvoorbeeld om intervisie, jurisprudentieoverleg en het werken aan rechtseenheid en integriteit.

Klantwaarderingsonderzoek

In 2007 hielden de vijf gerechtshoven, de Centrale Raad van Beroep en de rechtbank Rotterdam een klantwaarderingsonderzoek. Burgers en professionele klanten bleken de rechtspraak hoog te waarderen. Beide partijen hebben vooral waardering voor de deskundigheid, de bejegening en de onpartijdigheid van de rechter. De burgers zijn ook tevreden over de motivering van de beslissing, de professionele klanten waarderen die nog steeds iets minder. Beide groepen vinden dat een procedure vaak te lang duurt.

Klachtenregeling

In 2007 werden 818 klachten behandeld – vrijwel evenveel als in 2006. De meeste klachten (38 procent) gingen over de inhoud van de uitspraak. Een kwart van de klachten betrof de bejegening van de rechtzoekende. Ook waren er klachten over de doorlooptijd (10 procent), administratieve fouten (14 procent) en overige zaken (15 procent).

Van alle klachten werden 139 (17 procent) gegrond verklaard. Dit is iets minder dan in 2006 (161) en iets meer dan in 2005 (119). Net als in die twee jaren werd 8 procent in der minne geschikt.

ICT

ReIS is het nieuwe registratie- en informatie-systeem dat de civiele en bestuursrechtelijke procedures moet gaan ondersteunen. De invoering bij het hof Amsterdam - in november 2007 - verliep goed. De uitrol bij de overige hoven volgt. In juni 2008 hopen alle hoven op ReIS te zijn aangesloten.

Toch voldoet ReIS niet aan de oorspronkelijke verwachtingen: het is duurder dan verwacht, en de kwaliteit kan beter. Een verdere uitrol kost meer tijd en geld dan begroot. Daarom is besloten om na de invoering bij de hoven het project opnieuw te bezien. Het ReIS-programma moet zo worden herzien dat aan alle belangrijke randvoorwaarden wordt voldaan. De invoering van ReIS bij de rechtbanken loopt hierdoor vertraging op. De bestaande processystemen krijgen een extra onderhoudsbeurt, zodat zij tot de invoering van ReIS up-to-date blijven.

De rechtbanken Amsterdam en 's-Hertogenbosch hielden in 2007 uitgebreide pilots met het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS), dat onder verantwoordelijkheid van het OM wordt gebouwd. Daaruit bleek dat GPS in zijn huidige vorm niet zonder aanpassingen succesvol kan worden ingevoerd. Dit geldt vooral de werkstroombesturing en de registratiefunctie.

Wetgevingsadvisering en onderzoeksprogramma

De Raad voor de rechtspraak adviseert de regering en de Staten-Generaal over nieuwe wetgeving of nieuw beleid, als dit gevolgen kan hebben voor de rechtspraak.

Zo adviseerde de Raad in 2007 over het eindrapport van de commissie Fundamentele herbezinning Nederlands burgerlijk procesrecht.

De Raad vraagt in zijn advies onder meer aandacht voor de consequenties voor de verhouding tussen de partijen onderling en met de rechter, de bewijsvoering en het hoger beroep.

Ook adviseerde de Raad over het ontwerpvoorstel voor het vaststellen van de identiteit van een verdachte. Dit wetsvoorstel wil de identiteit van een verdachte voor de strafzitting controleren en vaststellen. De Raad denkt dat dit voorstel grote impact zal hebben op de procesvoering en de bedrijfsvoering van de gerechten.

Om zijn wettelijke taak beter te kunnen uitvoeren en te ontwikkelen, laat de Raad voor de rechtspraak wetenschappelijk onderzoek uitvoeren. Zo krijgt de Rechtspraak beter zicht op de rechterlijke oordeelsvorming, de organisatie van de gerechten en de plaats van de Rechtspraak in de samenleving.

In 2007 werden zeven onderzoeken gepubliceerd. Vier daarvan verschenen in de eigen serie *Research Memoranda*. De focus lag daarbij op de interne organisatie, doelmatigheid en kwaliteit. De onderzoeken leverden een paar opvallende resultaten op.

Zo worden in civiele zaken de meeste geschillen in der minne geschikt omdat partijen, eenmaal de procedure gestart, rekening houden met hoe de rechter zou beslissen. Zo werd in 2005 in de sector civiel maar in 31 procent van de zogeheten 'contradictoir afgedane dagvaardingszaken' een vonnis uitgesproken. Bij de kantonsector eindigt maar 15 procent van deze zaken in een vonnis.

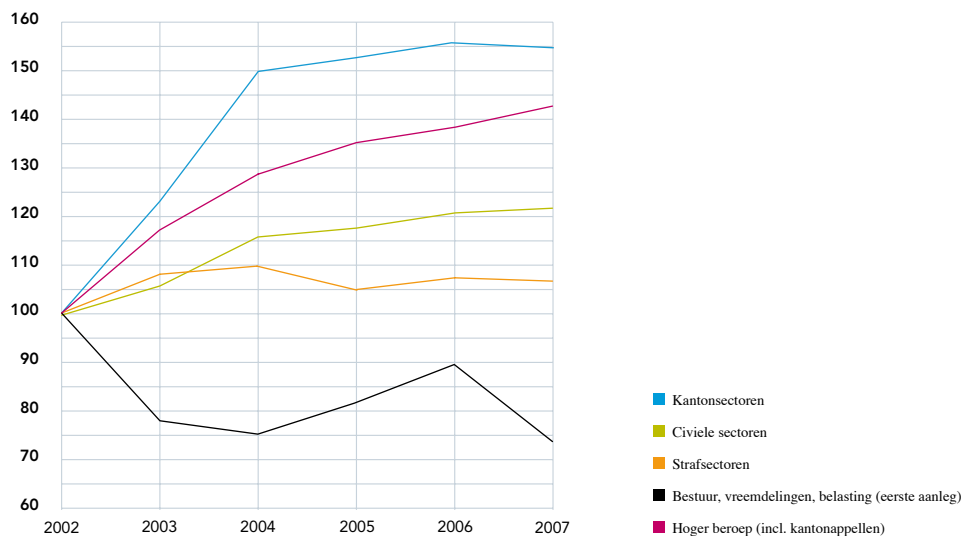
Een andere bevinding is dat strafrechters wel degelijk oor blijken te hebben voor de zorgen van de burger. Een onderzoek naar de ontwikkeling van de straftoemeting – gepubliceerd in *Rechtstreeks nr. 3* – laat zien dat de rechter steeds

vaker een maatregel oplegt als Strafrechtelijke Opvang Verslaafden en Inrichting Stelselmatige Daders.

Tot slot

Het jaar 2007 werd gekenmerkt door een licht dalende instroom van zaken. Dit heeft ook gevolgen voor de productie-gerelateerde financiering van de Rechtspraak. Er waren minder inkomsten dan verwacht. Desondanks heeft de Rechtspraak in 2007 onverminderd gewerkt aan kwaliteit en de uitvoering van de Agenda van de Rechtspraak.

Instroom 2002-2007, geïndexeerd (2002 = 100)

Tabel 1 De productie ten opzichte van de instroom 2007

	instroom 2007	productie 2007	productie/ instroom 2007
Kantonsector rechtbanken	1.063.900	1.052.910	99%
Sector civiel rechtbanken	263.870	262.370	99%
Sector bestuur rechtbanken	118.950	130.460	110%
Strafsector rechtbanken	222.680	216.020	97%
Appelcolleges	64.280	64.640	101%
Totaal Rechtspraak	1.733.680	1.726.400	100%

Tabel 2 Aantal medewerkers en formatie Rechtspraak

	31-12-2004		31-12-2005		31-12-2006		31-12-2007	
	aantal dec 2004	fte dec 2004	aantal dec 2005	fte dec 2005	aantal dec 2006	fte dec 2006	aantal dec 2007	fte dec 2007
Rechterlijke ambtenaren	2.200	2.004	2.242	2.039	2.279	2.072	2.345	2.127
Gerechtsambtenaren	7.116	6.375	7.070	6.331	7.186	6.407	7.248	6.460
Totaal personeel	9.316	8.379	9.312	8.370	9.465	8.479	9.593	8.587

Tabel 3 Selectiecommissie rechterlijke macht, 2007

	Totaal	Man	Vrouw
Cijfers Raio-selectie 2007			
Aantal kandidaten	266	75 (28%)	191 (72%)
- afgewezen	208	59 (28%)	149 (72%)
- aanbevolen	58	16 (28%)	42 (72%)
Cijfers Rio-selectie 2007			
Aantal kandidaten	276		
- afgewezen	166		
- aanbevolen	110		